

GROEP 3
GROEP 4
GROEP 5
GROEP 6
GROEP 7
GROEP 8

Kinderliteratuur

HANDLEIDING VOOR DE LEERKRACHT

Slimme Taal

Verantwoording

© 2004 Stichting leerplanontwikkeling (SLO), Enschede

Auteurs: Projectgroep *Slimme Taal* bestaande uit Ellis Bronkhorst, Nora Steenbergen-Penterman, Resi Meijer, Sylvia Drent, Marit van der Veer en Manon Hulsbeek

Met medewerking van: Herma Meupelenberg

Omslag: Queenie Productions, Delden

Besteladres

SLO, Werken aan leren

Afdeling Verkoop

Postbus 2041, 7500 CA Enschede

Telefoon (053) 4840 305

Internet: <http://catalogus.slo.nl>

E-mail: verkoop@slo.nl

Downloadadres handleidingen

www.infohoogbegaafd/publicaties/slo

Slimme Taal omvat:

- het thema *Kranten en Tijdschriften* bestaande uit:
 - werkboekjes voor de groepen 3 tot en met 8 (te bestellen)
 - bijbehorende handleidingen per groep (te downloaden)
- het thema *Kinderliteratuur* bestaande uit:
 - werkboekjes voor de groepen 3 tot en met 8 (te bestellen)
 - bijbehorende handleidingen per groep (te downloaden)
- een algemene handleiding (te downloaden)

De bij de werkboekjes horende handleidingen voor de leerkracht en de algemene handleiding zijn te downloaden via www.infohoogbegaafd.nl/publicaties/slo.

De werkboekjes zijn te bestellen via de afdeling Verkoop van SLO. Elk werkboekje is afzonderlijk te bestellen, maar de thema's zijn ook als complete set verkrijgbaar. De bestelnummers treft u aan in de algemene handleiding.

Kinderliteratuur

Creatief met sprookjes

(3.1)

LESDOELEN

Op de leskaart staat vermeld:

- De leerling leert een memoryspel te maken over sprookjes.

Overige:

- De leerling leert te associëren rondom het thema sprookjes.

ALGEMENE INFORMATIE

Beginsituatie

De leerling heeft al eens een aantal sprookjes gehoord.

Tijdsindicatie

Ongeveer 2 uur

Materiaal

- pen/potlood (of letterstempels)
- vouwblaadjes of vierkante kartonnetjes
- kleurpotloden (keuzeopdracht)

Uitvoering

Opdrachten: alleen
 schriftelijk/doe

Afsluiting: samen

Keuzeopdr.: alleen/samen
 schriftelijk/doe

VOORBEREIDING

Zorg ervoor dat u vierkante vouwblaadjes of kartonnetjes in de klas gereed heeft liggen, zodat daarmee een memoryspel gemaakt kan worden.

INSTRUCTIE EN BEGELEIDING

Opdracht 1 -

Opdracht 2 Als de leerling het moeilijk vindt om zestien woorden te bedenken, help de leerling dan op weg door vragen te stellen als:

- Welke sprookjes ken je?
- Welke personen of dieren komen daarin voor?
- Wat gebeurt er vaak in een sprookje?
- Hoe loopt een sprookje meestal af?
- Wat is je favoriete sprookje? Waarom?

Wellicht zullen er dan diverse woorden in het gesprek naar voren komen, die de leerling voor zijn memoryspel kan gebruiken.

Opdracht 3 -

Afsluiting Bij deze opdracht dient de leerling met een medeleerling het memoryspel te spelen. Bedenk welke leerling dit zou kunnen zijn.

Keuzeopdracht 1 -

BEOORDELING

Naast de mate waarin de leerling in staat is om op zijn eigen leerproces te reflecteren (zie voor richtlijnen de algemene handleiding) zijn de volgende inhoudelijke aandachtspunten bij de beoordeling van belang:

<i>Opdracht 1</i>	• Kon de leerling op een woord komen dat een relatie tussen de kaartjes weergeeft?• Is het door de leerling bedachte woord correct (spreekjes, fantasie)?
<i>Opdracht 2</i>	• Passen de gevonden woorden binnen het thema 'spreekjes'?• Zijn de woorden correct gespeld?
<i>Opdracht 3</i>	• Is het spel compleet?• Ziet het geheel er verzorgd uit?
<i>Afsluiting</i>	• Was de leerling in staat om aan zijn medeleerling het spel uit te leggen?• Kon de leerlingen het spel samen spelen?
<i>Keuzeopdracht 1</i>	• Heeft de leerling passende tekeningen bij de woorden gemaakt.• Kon dit spel zonder problemen gespeeld worden?
<i>Keuzeopdracht 2</i>	• Kan de leerling beargumenteren welk spel hij leuker vond om te spelen?• Kan de leerling beargumenteren welk spel hij moeilijker vond om te spelen?

Kinderliteratuur

Bah, wat eng!

(3.2)

LESDOELEN

Op de leskaart staat vermeld:

- De leerling leert dat woorden een verhaal spannend of vrolijk kunnen maken.

Overige:

- De leerling leert hoe je een spannend verhaal bij het voorlezen nog iets spannender kunt maken.

ALGEMENE INFORMATIE

Beginsituatie

-

Tijdsindicatie

Ongeveer 1 uur

Materiaal

- lijntjespapier
- pen/potlood
- kleurpotloden
- tekenblaadjes
- spannend (prenten)boek
- eventueel computer (keuzeopdracht)

Uitvoering

Opdrachten: alleen
 schriftelijk/doe

Afsluiting: alleen/samen

Keuzeopdr.: alleen/samen
 schriftelijk

VOORBEREIDING

Reserveer wat tijd in het klasprogramma, zodat de leerling bij de afsluiting een spannend verhaal aan de klas kan voorlezen.

INSTRUCTIE EN BEGELEIDING

Opdracht 1 -

Opdracht 2 Als de leerling moeite heeft met het spannend maken van de zinnen, kunt u hem stimuleren door de volgende vragen te stellen:

- Wat vind jij spannend?
- Ken je een spannend verhaal of een spannende film/t.v.-programma? (wie kwamen er in dat verhaal voor en waar speelde het zich af)?
- Aan welke woorden denk jij als je iets spannends moet beschrijven?

Wellicht komen in het gesprek diverse woorden naar voren die met spannende verhalen te maken hebben en die de leerling voor deze opdracht kan gebruiken.

Opdracht 3 -

Opdracht 4 -

Afsluiting Bespreek de opdrachten met de leerlingen en bied de leerling de mogelijkheid om het prentenboek of verhaal aan de klas voor te lezen. Wijs de leerling erop dat een verhaal

spannender wordt als je het op een bepaalde manier voorleest. Bijvoorbeeld door:

- tijdens het voorlezen af en toe te fluisteren.
- op spannende momenten stiltes te laten vallen.
- verschillende stemmetjes te gebruiken.

Laat de leerling voor het voorlezen het verhaal eerst zelf lezen.

<i>Keuzeopdracht</i>	Als de leerling moeite heeft om een verhaal vrolijk te maken, kunt u vragen stellen als: • Wat maakt jou vrolijk? • Aan welke woorden denk je bij het woord vrolijk? • Waar worden mensen vaak vrolijk van? • Ken je verhalen waar je vrolijk van wordt? (wie kwamen er in dat verhaal voor en waar speelde het zich af)? Wellicht leidt dit gesprek tot voor de leerling bruikbare woorden om de tekst vrolijker te maken.
----------------------	---

BEOORDELING

Naast de mate waarin de leerling in staat is om op zijn eigen leerproces te reflecteren (zie voor richtlijnen de algemene handleiding) zijn de volgende inhoudelijke aandachtspunten bij de beoordeling van belang:

<i>Opdracht 1</i>	• De volgende woorden maken het verhaal spannend: "stijf van angst", "vreemde", "kraakte", "ritselde" en "er ligt iemand onder mijn bed". • Heeft de leerling alle woorden gevonden en waarom heeft hij bepaalde woorden wel/niet gekozen?
<i>Opdracht 2</i>	• Heeft de leerling zonder hulp de vijf zinnen spannender kunnen maken? • Heeft de leerling originele woorden bedacht om zijn vijf zinnen spannender te maken?
<i>Opdracht 3</i>	• Lukte het de leerling om zonder hulp een tekening bij stukje 1 te maken en zijn keuze te beargumenteren? (Bij stukje 1 krijg je geen aanwijzingen over de gemoedstoestand van Kikker. Dat kan het tekenen moeilijker maken (wat moet ik nu precies tekenen?), maar voor hen die hun fantasie graag de vrije loop laten, wellicht ook makkelijker.) • Was de leerling in staat om een spannende en vrolijke tekening van kikker te maken?
<i>Opdracht 4</i>	• Heeft de leerling correcte zinnen gemaakt? • Heeft de leerling de woorden die het stukje spannend maken weggelaten?
<i>Afsluiting</i>	Kon de leerling het verhaal "spannend" voorlezen?
<i>Keuzeopdracht</i>	Heeft de leerling originele woorden bedacht om het verhaal van opdracht 4 vrolijker te maken?

Kinderliteratuur

Rijmen-Lijmen

(3.3)

LESDOELEN

Op de leskaart staat vermeld:

- De leerling leert dat veel gedichten bestaan uit regels die op elkaar rijmen.

Overige:

- De leerling leert een rijmend gedichtje te maken.

ALGEMENE INFORMATIE

Beginsituatie

De leerling kan rijmen.

Tijdsindicatie

Ongeveer 1 - 2 uur

Materiaal

- kleurpotloden
- liniaal
- pen/potlood
- lijntjespapier
- computer
- gedichtenbundel voor kinderen

Uitvoering

Opdrachten: alleen
 schriftelijk

Afsluiting: alleen

Keuzeopdr.: alleen/samen
 doe

VOORBEREIDING

Zorg ervoor dat u enkele gedichtenbundels of boeken heeft met daarin rijmpjes en gedichten, zodat de leerling daaruit een keuze kan maken.

INSTRUCTIE EN BEGELEIDING

- Opdracht 1* -
- Opdracht 2* Check of de leerling wel een gedichtje uitkiest met eindrijm.
- Opdracht 3* -
- Opdracht 4* -
- Opdracht 5* -
- Opdracht 6* Als de leerling het lastig vindt om zelf een gedichtje te schrijven, laat hem dan enkele boeken met rijmpjes doorbladeren om op ideeën te komen.
- Afsluiting* Help de leerling bij het vinden van een geschikte plek in de klas om het gedicht op te hangen.
- Keuzeopdracht 1* Reserveer een paar minuutjes in het klasprogramma, zodat de leerling een mooi gedicht aan de klas kan voorlezen.

BEOORDELING

Naast de mate waarin de leerling in staat is om op zijn eigen leerproces te reflecteren (zie voor richtlijnen de algemene handleiding) zijn de volgende inhoudelijke aandachtspunten bij de beoordeling van belang:

- Opdracht 1* Heeft de leerlingen met de zes kleurpotloden de juiste rijmwoordenparen gekleurd: baard-staart, luchtballon-zon, thuis-muis, schat-bad, stoep-soep, misschien-tien?
- Opdracht 2*
 - Heeft de leerling zelf een geschikt gedicht gevonden?
 - Heeft de leerling steeds twee woorden met een kleur onderstreept die op elkaar rijmde?
- Opdracht 3*
 - Heeft de leerling de rijmwoorden "schoentje", "das" of "tas" en "zoek" kunnen vinden?
 - Als de leerling andere rijmwoorden heeft bedacht, vraag dan hoe hij op deze woorden is gekomen.
- Opdracht 4*
 - Is het de leerling gelukt de goede rijmwoorden te vinden?
 - Heeft de leerling bestaande woorden opgeschreven?
- Opdracht 5* Is het de leerling gelukt twee zinnen te formuleren die op elkaar rijmen (laatste twee woorden hebben dezelfde eindklank)?
- Opdracht 6*
 - Is het de leerling gelukt eerder bedachte rijmwoorden/zinnen in het gedicht te verwerken?
 - Getuigt het gedicht van originaliteit?
- Afsluiting*
 - Ziet het geheel er verzorgd uit?
 - Kan de leerling het verband tussen het gedicht en de tekening goed verwoorden?
- Keuzeopdracht 1* Kan de leerling het gekozen gedicht mooi voordragen?

Kinderliteratuur

Stap voor stap een speelgoedboekje maken

(3.4)

LESDOELEN

Op de leskaart staat vermeld:

- De leerling leert hoe hij een handleiding moet maken.

Overige:

- De leerling leert handelingen in kleine stapjes te verdelen.

ALGEMENE INFORMATIE

Beginsituatie

-

Tijdsindicatie

Ongeveer 2 - 3 uur

Materiaal

- pen/potlood
- kladblaadje
- lijntjespapier
- ruitjespapier
- lego (of ander bouw materiaal)

Uitvoering

Opdrachten: alleen/samen
schriftelijk/doe

Afsluiting: alleen

Keuzeopdr.: alleen
schriftelijk

VOORBEREIDING

Zorg dat Lego, Knex, of ander bouw materiaal dat u geschikt vindt voor deze opdracht, beschikbaar is in de klas.

INSTRUCTIE EN BEGELEIDING

- Opdracht 1*
- Wijs de leerling er eventueel nog even op dat het bouwen in fases (stapjes) dient te verlopen, waarbij het handig is om direct na elke stap de vordering in het bouwwerk te beschrijven en er een tekening van te maken. Leg de leerling uit dat hoe kleiner de stapjes zijn die hij neemt hoe makkelijker het voor een andere leerling is om het na te bouwen.
 - Zie erop toe dat de leerling het bouwsel niet te groot en te ingewikkeld maakt.
- Opdracht 2*
- Deze opdracht moet door een medeleerling worden uitgevoerd. Bedenk welke leerling u hiervoor geschikt vindt.
- Afsluiting*
- Bespreek de opdrachten met de leerling.
- Keuzeopdracht 1*
- Als de leerling deze opdracht lastig vindt, kunt u hem de tip geven enkele handleidingen van spelletjes te lezen, zodat hij weet wat daar zoal in staat.

BEOORDELING

Naast de mate waarin de leerling in staat is om op zijn eigen leerproces te reflecteren (zie voor richtlijnen de algemene handleiding) zijn de volgende inhoudelijke aandachtspunten bij de beoordeling van belang:

- Opdracht 1*
- Kan de leerling de door hem genomen stappen toelichten?
 - Zijn de onderscheiden stappen klein genoeg?
 - Staan de verschillende stappen correct beschreven?
 - Heeft de leerling bij elke stap een verduidelijkende tekening gemaakt?
 - Ziet de handleiding er keurig verzorgd uit?
- Opdracht 2*
- Kon de leerling aan zijn medeleerling uitleggen wat de bedoeling van de opdracht is?
 - Lukte het de medeleerling om met de handleiding het bouwwerk na te bouwen?
 - Heeft de leerling het bouwproces van zijn medeleerling correct beoordeeld?
- Afsluiting*
- Vraag de leerling of hij vindt dat er nog iets aan de handleiding veranderd zou moeten worden nu hij er iemand mee aan het werk heeft gezien? Zo ja, wat en waarom?
- Keuzeopdracht 1*
- Kan het spel aan de hand van de geschreven handleiding gespeeld worden?
 - Heeft de leerling alle regels van het spel opgeschreven?
 - Zit er een goede (logische) opbouw in de spelbeschrijving?

Kinderliteratuur

Wie is er hier belangrijk?

(3.5)

LESDOELEN

Op de leskaart staat vermeld:

- De leerling onderzoekt wie in verhalen de hoofdpersonen zijn.

Overige:

- De leerling leert naast het begrip hoofdpersonen ook wat het begrip bijpersonen inhoudt.
- De leerling leert een onderzoekje uitvoeren.

ALGEMENE INFORMATIE

Beginsituatie

-

Tijdsindicatie

Ongeveer 2 uur

Materiaal

- pen/potlood
- lijntjespapier
- leesboeken uit de (school)bibliotheek

Uitvoering

Opdrachten: alleen/samen
 schriftelijk/doe

Afsluiting: samen

Keuzeopdr.: alleen/samen
 doe

VOORBEREIDING

In opdracht 4 dient er een onderzoekje onder klasgenoten gehouden te worden en de resultaten daarvan dienen aan de klas te worden gepresenteerd. Check op welk moment daar in uw planning ruimte voor is. Voor keuzeopdracht 1 zijn 15 kleuterboeken nodig. Zorg dat deze voorhanden zijn of stem dit af met een collega van groep 1 en/of 2.

INSTRUCTIE EN BEGELEIDING

Opdracht 1 Als de leerling het moeilijk vindt de twee vragen te beantwoorden, geef hem dan de tip nog eens de inleiding door te lezen.

Opdracht 2 -

Opdracht 3 -

Opdracht 4

- Help de leerling eventueel bij het doen van het onderzoek naar welk soort hoofdpersoon het meest voorkomt in de boeken uit de klas. Bedenk of u de leerling, voordat hij aan de opdracht begint, wilt wijzen op het feit dat een leesboek ook meerdere hoofdpersonen kan hebben (er moeten dan meer streepjes per boek gezet worden) of dat u hem dit zelf wilt laten ontdekken/oplossen.
- Het is handig dit onderzoek tijdens of na het zelfstandig lezen uit te voeren, omdat elk kind dan actief met zijn leesboek aan het werk is of net aan het werk is geweest.

Afsluiting Bied de leerling de gelegenheid om zijn onderzoek aan de klas te presenteren en bepaal

of de leerling in staat is om zelf het schema op het bord te zetten. Dit kan eventueel in een pauze worden voorbereid.

Keuzeopdracht 1 Bespreek met de leerling in welke groep hij het onderzoek met de 15 kleuterboeken gaat uitvoeren.

BEOORDELING

Naast de mate waarin de leerling in staat is om op zijn eigen leerproces te reflecteren (zie voor richtlijnen de algemene handleiding) zijn de volgende inhoudelijke aandachtspunten bij de beoordeling van belang:

<i>Opdracht 1</i>	• Heeft de leerling uit het verhaal kunnen halen dat de kleine mol de hoofdpersoon is?• Heeft de leerling uit het verhaal de volgende 'bijpersonen' kunnen halen: de duif, de koe, twee zwarte bromvliegen en Bullebak, de hond van de slager.
<i>Opdracht 2</i>	• Heeft de leerling de opdracht correct uitgevoerd?• Kan de leerling verwoorden hoe hij te werk is gegaan om snel de hoofdpersoon en bijpersonen uit het gekozen boek te achterhalen?
<i>Opdracht 3</i>	• Heeft de leerling vier verschillende boeken kunnen vinden met de vier genoemde soorten hoofdpersonen in de boeken kunnen vinden?• Welk boek met welk soort hoofdpersoon kon de leerling het moeilijkst vinden en waarom?
<i>Opdracht 4</i>	• Kon de leerling de opdracht aan zijn medeleerlingen uitleggen?• Wat deed de leerling als er in een boek meerdere hoofdpersonen voorkwamen?• Heeft de leerling het onderzoek correct uitgevoerd?• Is de conclusie van de leerling correct?
<i>Afsluiting</i>	• Kon de leerling de onderzoeksopdracht en de uitkomst goed aan zijn medeleerlingen verwoorden?• Was de presentatie op een logische wijze opgebouwd?
<i>Keuzeopdracht 1</i>	• Heeft de leerling het onderzoek zelfstandig uitgevoerd?• Heeft de leerling het onderzoek correct uitgevoerd?• Heeft de leerling de juiste conclusie getrokken?• Kan de leerling de gevonden verschillen juist verwoorden?

Kinderliteratuur

Hoe gaat dat verhaal aflopen?

(3.6)

LESDOELEN

Op de leskaart staat vermeld:

- De leerling leert dat een verhaal op verschillende manieren kan aflopen.

Overige:

- De leerling leert wat een open en een gesloten einde is.

ALGEMENE INFORMATIE

Beginsituatie

Tijdsindicatie

Ongeveer 1 - 2 uur

Materiaal

- pen/potlood
- kleurpotloden
- lijntjespapier
- tekenblaadje

Uitvoering

Opdrachten: alleen
schriftelijk

Afsluiting: samen

Keuzeopdr.: alleen
schriftelijk

VOORBEREIDING

Voor deze opdracht is geen specifieke voorbereiding noodzakelijk.

INSTRUCTIE EN BEGELEIDING

Opdracht 1 -

Opdracht 2 -

Opdracht 3 Misschien dient u met de leerling de termen "gelukkig", "spannend", "droevig" en "grappig" even te bespreken. U kunt daarbij vragen stellen als:

- Waar denk je aan bij gelukkig zijn?
- Hoe voel je je als je gelukkig bent?
- Wat vind je een spannend boek?
- Wanneer vind je iets spannend?
- Heb je al eens iets droevigs meegemaakt? Zo ja, wat?
- Wat doe je als je droevig bent?
- Wat vind je een grappige film/t.v.-programma?
- Welke persoon vind je grappig en waarom?

Opdracht 4 -

Opdracht 5 -

Afsluiting Bied uw leerling de mogelijkheid de zelfgeschreven verhalen aan de klas voor te lezen. Eventueel kunt u met de leerling afstemmen om twee van de vier verhaaltjes voor te

lezen.

Keuzeopdracht 1 Eventueel kunt u de leerling even op gang helpen met het schrijven van de verhaaltjes door vragen te stellen als:

- Wie speelt in het eerste/tweede verhaaltje de hoofdpersoon?
- Hoe ziet de hoofdpersoon eruit?
- Wat maakt de hoofdpersoon mee?
- Zijn er in het verhaal ook bijpersonen en zo ja, wie zijn dat?
- Op welke plek speelt het verhaal zich af?

BEOORDELING

Naast de mate waarin de leerling in staat is om op zijn eigen leerproces te reflecteren (zie voor richtlijnen de algemene handleiding) zijn de volgende inhoudelijke aandachtspunten bij de beoordeling van belang:

Opdracht 1 • Kan de leerling in het kort navertellen waar de tekst overgaat?

- Kan de leerling vertellen wat er bijzonder is aan de tekst?
- Kan de leerling vertellen wie de hoofdpersonen zijn in de tekst?

Opdracht 2 Waren de tekeningen correct als je ze vergelijkt met de tekst? Daarin staat dat Iris en Michiel met hun armen wijd in het midden van de tuin staan. Ze zien er als volgt uit: Iris heeft een staartje op haar hoofd en draagt een blauwe regenjas en Michiel draagt gele regenlaarsjes en heeft rode krullen.

Opdracht 3 • Heeft de leerling een gelukkig, spannend, droevig en grappig einde voor het verhaaltje kunnen verzinnen dat de verschillende emoties goed weergeeft?

- Bestonden de geschreven eindjes uit minimaal 4 zinnen?

Opdracht 4 • Kan de leerling beargumenteren welk verhaal hij het best gelukt vindt?

Opdracht 5 • Kan de leerling goed verwoorden welke einde hij het leukst en minst leuk vindt?

Afsluiting • Kan de leerling de opdracht goed uitleggen aan de medeleerlingen?

- Welk einde vinden de medeleerlingen het leukst/minst leuk?
- Komt dit overeen met de keuze van de leerling? Waarom wel/niet?
- Kan de leerling de verschillende verhaaltjes goed voorlezen, met de intonatie die past bij de emotie?

Keuzeopdracht 1 • Heeft één van de verhaaltjes een open einde en één een gesloten einde?

- Getuigen de geschreven verhaaltjes van originaliteit?

Kinderliteratuur

Een bundel vol verhalen

(3.7)

LESDOELEN

Op de leskaart staat vermeld:

- De leerling leert wat verhalenbundels en vakantiebundels zijn.

Overige:

- De leerling leert wat tekstballonnen en denkwolkjes zijn en gebruikt deze bij het maken van zijn stripverhaal.

ALGEMENE INFORMATIE

Beginsituatie

-

Tijdsindicatie

Ongeveer 2 - 3 uur

Materiaal

- lijntjespapier
- pen/potlood
- tekenblaadjes
- kleurpotloden
- schaar/lijm
- groot vel papier (A3)
- perforator
- garen of lintje
- computer
- kindertijdschriften (keuzeopdracht)

Uitvoering

Opdrachten: alleen
schriftelijk/doe

Afsluiting: alleen

Keuzeop: samen
schriftelijk/doe

VOORBEREIDING

Voor het uitvoeren van opdracht 3 is het handig enkele stripverhalen in de klas aanwezig te hebben. Deze stripverhalen staan onder andere ook in kindertijdschriften zoals Okki en Donald Duck die nodig zijn voor het uitvoeren van keuzeopdracht 1.

INSTRUCTIE EN BEGELEIDING

- Opdracht 1* Bij deze opdracht is het handig dat de leerling weet dat deze opdracht het best uitgevoerd kan worden als er gericht gezocht wordt via een zoekstelsel. Bijvoorbeeld door via de computer te zoeken in de catalogus (overzicht van boeken) van de bibliotheek. De leerling kan natuurlijk ook hulp vragen bij één van de bibliotheekmedewerkers. Wijs de leerling daarop.
- Opdracht 2* Als de leerling nog niet zo goed met de computer kan omgaan, help hem dan op weg. Bij deze opdracht moet er gekopieerd of geprint worden door de leerling. Maak met hem daarover een afspraak.

- Opdracht 3* Als de leerling het lastig vindt om zelf een stripverhaal te maken, laat de leerling dan eerst enkele stripverhalen bekijken. Een andere mogelijkheid om hem op weg te helpen is om een kort gesprekje te voeren over stripverhalen die hij wellicht kent, zoals bijvoorbeeld de stripverhalen in de Donald Duck.
- Afsluiting* Bespreek de opdrachten met de leerling.
- Keuzeopdracht 1* -
- Keuzeopdracht 2* Bepaal welke medeleerling geschikt is om de vakantiebundel door te nemen en er zijn mening over te geven.
- Keuzeopdracht 3* -

BEOORDELING

Naast de mate waarin de leerling in staat is om op zijn eigen leerproces te reflecteren (zie voor richtlijnen de algemene handleiding) zijn de volgende inhoudelijke aandachtspunten bij de beoordeling van belang:

- Opdracht 1*
- Heeft de leerling drie verhalenbundels van één schrijver kunnen vinden?
 - Heeft de leerling drie verhalenbundels met verhalen van verschillende schrijvers kunnen vinden?
- Opdracht 2*
- Heeft de leerling deze opdracht zelfstandig kunnen uitvoeren?
 - Heeft de leerling verhalen kunnen vinden die passen bij zijn onderwerp?
 - Heeft de leerling een passende titel voor zijn verhalenbundel bedacht?
 - Heeft de leerling ook de naam van de samensteller (zijn eigen naam dus) op de bundel vermeld?
- Opdracht 3*
- Ziet het geheel er verzorgd uit?
 - Heeft de leerling zelfstandig een stripverhaal van vier tot zes tekeningen kunnen maken?
 - Is het stripverhaal eenvoudig te begrijpen/lezen?
 - Getuigt de inhoud van het stripverhaal van originaliteit?
 - Heeft de leerling op juiste wijze tekstballonnen en/of denkwolkjes in zijn stripverhaal opgenomen?
- Afsluiting*
- Kan de leerling goed vertellen hoe hij bij het zoeken naar de verhalenbundels te werk is gegaan?
 - Kan de leerling duidelijk maken hoe hij het stripverhaal gemaakt heeft?
- Keuzeopdracht 1*
- Heeft de leerling verschillende elementen van een vakantiebundel in zijn bundel toegepast?
 - Ziet het geheel er verzorgd uit (netjes geknipt, geplakt en geschreven)?
- Keuzeopdracht 2*
- Hoe verliep de communicatie tussen de leerlingen bij het bespreken van de vakantiebundel?
 - Vraag de leerling of hij naar aanleiding van het commentaar nog iets aan de vakantiebundel zou willen wijzigen? Zo ja, wat?
- Keuzeopdracht 3*
- Kan de leerling iets over de gelezen verhaaltjes vertellen?
 - Heeft de leerling de door hem gekozen verhaaltjes op een bepaalde manier geselecteerd?

Kinderliteratuur

Volgorde goede in de (In de goede volgorde)

(3.8)

LESDOELEN

Op de leskaart staat vermeld:

- De leerling leert dat de delen van een verhaal een eigen plek hebben.

Overige:

- De leerling leert wat een alinea is.

ALGEMENE INFORMATIE

Beginsituatie

-

Tijdsindicatie

Ongeveer 1 uur

Materiaal

- pen/potlood
- lijntjespapier
- gekleurd vel papier (A4)
- schaar/lijm
- leesboek (keuzeopdracht)

Uitvoering

Opdrachten: alleen
schriftelijk

Afsluiting: alleen

Keuzeopdr.: alleen
doe

VOORBEREIDING

Voor de opdracht van de afsluiting en keuzeopdracht 1 moet er gekopieerd worden. Maak daarover met de leerling een afspraak. De opdracht van de afsluiting dient de leerling met een medeleerling uit te voeren bedenk welke medeleerling dat kan zijn.

INSTRUCTIE EN BEGELEIDING

- Opdracht 1* Controleer of de leerling de stukjes tekst in de goede volgorde heeft gezet en laat de leerling de stukjes op een gekleurd vel papier plakken. Zo beschikt hij ook over het juiste verhaal. Dit kan eventueel worden toegevoegd aan de portfolio van de leerling.
- Opdracht 2* Het is de bedoeling dat de leerling zelf nadenkt over de functie van de stukjes. Indien de leerling het moeilijk vindt om de stukken van het verhaal verder in te delen, leg hem dan uit dat de zinnen van één stukje bij elkaar horen en dat na een stukje dat bij elkaar hoort weer iets nieuws geschreven wordt dat ook weer bij elkaar hoort, enzovoort. In een stukje staat bijvoorbeeld een kort gesprekje tussen twee personen of er staat een beschrijving in van een persoon, dier of een gebouw.
- Opdracht 3* -
- Opdracht 4* Als de leerling het moeilijk vindt om een verhaaltje te verzinnen kunt u hem op weg helpen door vragen te stellen als:
- Wat lijkt je leuk om over te schrijven?
 - Wil je een verhaaltje gaan schrijven over mensen, dieren of iets anders?

- Wie komen er in jou verhaal allemaal voor?
- Op welke plek speelt het verhaal zich af (aan zee, in een bos, in huis, buiten op straat, enzovoort)?
- Loopt jouw verhaaltje goed af of niet?

Afsluiting -

Keuzeopdracht -

BEOORDELING

Naast de mate waarin de leerling in staat is om op zijn eigen leerproces te reflecteren (zie voor richtlijnen de algemene handleiding) zijn de volgende inhoudelijke aandachtspunten bij de beoordeling van belang:

- Opdracht 1* Heeft de leerling het verhaal in de goede volgorde kunnen zetten waardoor de oplossing "GOEDZO" wordt?
- Opdracht 2*
- Heeft de leerling gevonden dat het verhaal zes witregels heeft en uit zeven stukken bestaat? Het kan zijn dat de leerling heeft aangegeven dat hij vijf witregels gevonden heeft en dat het verhaal uit zes stukken bestaat. De regel onderaan de eerste kolom is dan wellicht niet meegenomen.
 - Heeft de leerling een streep gezet onder twee van de volgende zinnen:
 - Eerste kolom, onder de 20e tekstregel die eindigt op "... de vogels willen niet."
 - Eerste kolom, onder de 24e tekstregel die eindigt op "... tijd meer voor mij".
 - Tweede kolom, onder de 24e tekstregel die eindigt op "... te doen heb, of zo."
- Opdracht 3*
- Heeft de leerling de volgende zes strepen gezet:
 - Na de vierde regel die eindigt op "... grote golven".
 - Na de zevende regel die eindigt op "... door nat..."
 - Na de tiende regel die eindigt op "... door de wind".
 - Na de 13e regel die eindigt op "...Pinkeltje".
 - Na de 16e regel die eindigt op "... jullie pink".
 - Na de 18e regel die eindigt op "... stevig vast".
 - Heeft de leerling gevonden dat er zeven alinea's zijn?
 - Als de leerling een andere oplossing gevonden heeft, laat hem deze dan toelichten, wellicht komt hij met goede argumenten.
- Opdracht 4*
- Heeft de leerling een verhaal geschreven van minimaal vier alinea's?
 - Zit er een verband tussen de zinnen binnen één alinea?
 - Heeft de leerling een samenhangend verhaal geschreven of betreft het losse stukjes?
- Afsluiting* Kon de leerling de opdracht aan zijn medeleerling uitleggen?
- Keuzeopdracht 1* Lukte het de leerling om weer de juiste volgorde in het verhaal te ontdekken?

Kinderliteratuur

Een pictoverhaal

(3.9)

LESDOELEN

Op de leskaart staat vermeld:

- De leerling leert een pictogram is en dat je met heel weinig woorden een pictoverhaal kunt maken.

Overige:

- De leerling leert om informatie te zoeken op internet.

ALGEMENE INFORMATIE

Beginsituatie

-

Tijdsindicatie

Ongeveer 1 – 2 uur

Materiaal

- internet
- kleurpotloden
- tekenblaadje
- pen/potlood
- lijntjespapier
- schaar/lijm

Uitvoering

Opdrachten: alleen
 schriftelijk/doe

Afsluiting: alleen

Keuzeopdr.: samen
 doe

VOORBEREIDING

Bij opdracht 5 zijn een aantal kopieën van de laatste pagina van de leskaart nodig (de pagina met het overzicht van de pictogrammen). Het is handig dat deze vooraf gereed liggen. De keuzeopdracht dient de leerling uit te voeren met enkele leerlingen van groep 1 en/of 2. Stem met een collega van groep 1 en/of 2 af of dit mogelijk is en wanneer.

INSTRUCTIE EN BEGELEIDING

Opdracht 1 Bij deze opdracht dient de leerling informatie te zoeken over pictogrammen op internet. Als de leerling nog niet zoveel ervaring heeft met internet dient u hem hierbij op weg te helpen.

Opdracht 2 -

Opdracht 3 -

Opdracht 4 -

Opdracht 5 Als de leerling het lastig vindt om zinnen te maken met de gekregen pictogrammen, wijs hem er dan nogmaals op dat hij ook zelf pictogrammen mag tekenen.

Afsluiting Bespreek de opdrachten met de leerling.

Keuzeopdracht 1 Bespreek kort met de leerling wat hij de leerlingen uit groep 1 en/of 2 gaat vragen?

BEOORDELING

Naast de mate waarin de leerling in staat is om op zijn eigen leerproces te reflecteren (zie voor richtlijnen de algemene handleiding) zijn de volgende inhoudelijke aandachtspunten bij de beoordeling van belang:

<i>Opdracht 1</i>	• Lukte het de leerling om de gevonden informatie in een kort verslag (zo'n 10 regels) te zetten?• Heeft de leerling gebruik gemaakt van de hulpvragen?
<i>Opdracht 2</i>	Hoeveel procent van de antwoorden had de leerling goed?
<i>Opdracht 3</i>	• Is het duidelijk wat de twee pictogrammen betekenen?• Getuigen de pictogrammen van creativiteit?
<i>Opdracht 4</i>	Heeft de leerling de zin met de pictogrammen juist vertaald?
Er staat: "Ik zie een vogel(tje)".
<i>Opdracht 5</i>	• Heeft de leerling met behulp van de voorbeeldpictogrammen en eventueel zelfontworpen picto's een verhaaltje van minimaal vijf zinnen kunnen maken?• Kloppen de zinnen van het verhaaltje?
<i>Afsluiting</i>	-
<i>Keuzeopdracht 1</i>	• Kon de leerling aan de leerlingen van groep 1 en/of 2 de opdracht uitleggen?• Konden de kleuters het verhaaltje 'lezen'?

Kinderliteratuur

Reclame voor een boek

(3.10)

LESDOELEN

Op de leskaart staat vermeld:

- De leerling leert hoe hij een boekverslag en een boekenfolder kan maken.

Overig:

- De leerling leert wat de onderdelen van een boekverslag zijn.

ALGEMENE INFORMATIE

Beginsituatie:

De leerling kan enigszins met internet omgaan.

Tijdsindicatie:

Ongeveer 2 - 3 uur

Materiaal:

- lijntjespapier
- pen/potlood
- tekenblaadje
- kleurpotloden
- groot vel papier (A3)
- computer
- internet
- (school)bibliotheek

Uitvoering:

Opdrachten: alleen
 schriftelijk/doe

Afsluiting: samen

Keuzeopdr: alleen
 doe

VOORBEREIDING

Bij de keuzeopdracht moet de leerling kunnen zoeken op internet. Zorg dat er een computer met internet voor de leerling beschikbaar is.

INSTRUCTIE EN BEGELEIDING

Opdracht 1

-

Opdracht 2

Leg de leerling uit dat een boekenfolder gemaakt wordt om reclame te maken voor een boek, zodat meer mensen (kinderen) geïnteresseerd raken in het boek en het willen gaan lezen.

Afsluiting

Wees voorbereid op de vraag of de boekenfolder gekopieerd mag worden voor de medeleerlingen en bekijk wanneer u in uw lesprogramma ruimte heeft om de rest van de leerlingen de folder te laten bekijken en er een reactie op te geven.

Keuzeopdracht 1

Als het de leerling niet lukt om op internet een boekverslag van het gekozen boek te vinden, laat hem dan op zoek gaan naar een samenvatting van het boek. De gevonden samenvatting kan de leerling vervolgens vergelijken met wat hij in zijn

boekverslag heeft opgeschreven bij "Schrijf in het kort op waar het boek over gaat" en "Vertel kort iets over de hoofdpersoon of hoofdpersonen".

In het werkboekje zijn abusievelijk geen schrijfgeregels voor de antwoorden opgenomen. De leerling zal daarvoor dus lijntjespapier moeten gebruiken.

BEOORDELING

Naast de mate waarin de leerling in staat is om op zijn eigen leerproces te reflecteren (zie voor richtlijnen de algemene handleiding) zijn de volgende inhoudelijke aandachtspunten bij de beoordeling van belang:

<i>Opdracht 1</i>	• Heeft de leerling van het door hem gelezen boek een begrijpelijk boekverslag kunnen maken?
<i>Opdracht 2</i>	• Kan de leerling beargumenteren waarom hij het boek wel of niet leuk vindt?• Sluiten de activiteiten die de leerling voor de folder heeft bedacht aan bij het gelezen boek?• Ziet de boekenfolder er aantrekkelijk uit (netjes geplakt, geknipt en geschreven)?
<i>Afsluiting</i>	Zijn de medeleerlingen enthousiast over de boekenfolder en het boek?
<i>Keuzeopdracht 1</i>	Was de leerling in staat overeenkomsten en verschillen te vinden en te formuleren tussen zijn boekverslag en een boekoverslag van internet?

Kinderliteratuur

Er was eens...

(3.11)

LESDOELEN

Op de leskaart staat vermeld:

- De leerling leert hoe je een werkstuk over sprookjes kunt maken.

Overige:

- De leerling leert informatie op te zoeken en dit te verwerken in een verslag.

ALGEMENE INFORMATIE

Beginsituatie

De leerling weet wat een sprookje is.

Tijdsindicatie

Ongeveer 2 - 3 uur

Materiaal

- lijntjespapier
- pen/potlood
- sprookjesboeken
- tekenblaadjes
- kleurpotloden
- groot vel papier (A3)
- perforator
- garen of lintje
- bibliotheek of internet

Uitvoering

Opdrachten: alleen
 schriftelijk

Afsluiting: samen

Keuzeopdr.: alleen
 schriftelijk

VOORBEREIDING

Bij opdracht 2 moet de leerling informatie zoeken over sprookjes in de schoolbibliotheek en op internet. Indien er in de schoolbibliotheek geen boeken zijn met informatie over sprookjes leen deze dan bij de openbare bibliotheek. Zorg tevens dat er een computer met internet voor de leerling beschikbaar is.

INSTRUCTIE EN BEGELEIDING

Opdracht 1 -
Opdracht 2 -
Opdracht 3 -
Opdracht 4 -

Afsluiting Waarschijnlijk kan de leerling wel enige hulp gebruiken bij het inrichten van de thematafel over sprookjes. Mogelijke voorwerpen die op een sprookjestafel kunnen liggen, zijn: een heksenhoed, een toverstaf, een kroontje, een beeldje van een kabouter, enzovoort.

BEOORDELING

Naast de mate waarin de leerling in staat is om op zijn eigen leerproces te reflecteren (zie voor richtlijnen de algemene handleiding) zijn de volgende inhoudelijke aandachtspunten bij de beoordeling van belang:

- Opdracht 1*
- Heeft de leerling goed kunnen verwoorden wat hij van sprookjes weet?
 - Heeft de leerling in zijn verhaaltje een antwoord gegeven op de drie hulpvragen?
- De drie hulpvragen zijn:
- Welke sprookjes ken je?
 - Wat is volgens jou een sprookje?
 - Welke sprookjes vind je het mooist en waarom?
- Opdracht 2*
- Heeft de leerling in zijn verslag verwerkt, wat een sprookje is, waarom het wordt geschreven en waar het vandaan komt?
 - Heeft de leerling nog meer informatie over sprookjes in zijn verhaal/werkstuk verwerkt?
 - Heeft de leerling in zijn werkstuk ook plaatjes opgenomen?
 - Heeft de leerling een goed leesbaar verslag gemaakt?
- Opdracht 3*
- Heeft de leerling een toepasselijke kft met een werkstuktitel, zijn eigen naam en een mooie tekening gemaakt?
- Opdracht 4*
- Heeft de leerling zijn werkstuk netjes afgemaakt (ziet het geheel er goed verzorgd uit)?
- Afsluiting*
- Is het de leerling gelukt om een sprookjestafel in te richten?
 - Liggen er naast sprookjesboeken, informatieboeken over sprookjes en het werkstuk ook voorwerpen op de tafel die met sprookjes te maken hebben?
 - Heeft de leerling vijf toepasselijke vragen bedacht die met de informatie en voorwerpen van de thematafel te beantwoorden zijn?
 - Zijn er klasgenoten geweest die de vragen hebben beantwoord?
- Keuzeopdracht 1*
- Heeft de leerling zijn mening over het sprookjesboek met sprookjes uit andere landen goed weer kunnen geven en goed kunnen beargumenteren?

Kinderliteratuur

Hoera, het is weer kinderboekenweek!

(3.12)

LESDOELEN

Op de leskaart staat vermeld:

- De leerling komt van alles te weten over de kinderboekenweek.

Overige:

- De leerling leert om informatie te zoeken en te verwerken in een verslag.

ALGEMENE INFORMATIE

Beginsituatie

-

Tijdsindicatie

Ongeveer 2 uur

Materiaal

- lijntjespapier
- tekenblaadjes
- pen/potlood
- kleurpotloden
- internet
- computer

Uitvoering

Opdrachten: alleen/samen
 schriftelijk/doe

Afsluiting: alleen

Keuzeopdr.: alleen/samen
 doe

VOORBEREIDING

Zorg dat de leerling kan beschikken over een computer met internet

INSTRUCTIE EN BEGELEIDING

Opdracht 1 -

Opdracht 2 Wijs de leerling indien nodig op het gemak van zoekmachines, zoals google, ilse of altavista. Relevante sites met oplossingen voor deze opdracht verschijnen als er met een zoekmachine (zoekprogramma) gezocht wordt op de woorden "thema" en "kinderboekenweek".

Opdracht 3 -

Afsluiting -

Keuzeopdracht 1 -

BEOORDELING

Naast de mate waarin de leerling in staat is om op zijn eigen leerproces te reflecteren (zie voor richtlijnen de algemene handleiding) zijn de volgende inhoudelijke aandachtspunten bij de beoordeling van belang:

- Opdracht 1*
- Heeft de leerling een mooi verslag kunnen maken van wat hij te weten is gekomen over de kinderboekenweek?
 - Heeft de leerling in zijn verslag antwoorden op de hulpvragen verwerkt?
- Opdracht 2*
- Heeft de leerling kunnen vinden welke thema's de kinderboekenweek in de afgelopen drie jaren had?
- Bij het verschijnen van dit lesmateriaal (eind 2003) waren de thema's van de laatste drie jaren als volgt:
- In 2003 was het thema: 'Diep in het bos'
 - In 2002 was het thema: 'Ai, ai kapitein'
 - In 2001 was het thema: 'Lees over je hobby!'
- Het moge duidelijk zijn dat er elk jaar een thema bijkomt, waardoor het antwoord op deze vraag wijzigt.
- Opdracht 3*
- Heeft de leerling een geschikt thema gekozen?
 - Heeft de leerling een leuke (bijpassende) versiering bedacht?
 - Heeft de leerling geschikte en bij het thema passende activiteiten bedacht?
 - Was de leerling in staat om de activiteiten overzichtelijk in een planning weer te geven?
- Afsluiting*
-
- Keuzeopdracht 1*
- Hoe verliep de uitvoering van de zelfbedachte activiteit met de kinderen uit de klas?